

Predmet C-161/23

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

16. ožujka 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Satversmes tiesa (Latvija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

14. ožujka 2023.

Tužitelji pred Satversmes tiesom:

VL

ZS

LIREVA INVESTMENTS LIMITED

VI

FORTRESS FINANCE Inc.

Tuženik:

Latvijas Republikas Saeima

Predmet glavnog postupka

Ocjena usklađenosti članka 124. stavka 6., članka 125. stavka 3. i članka 126. stavka 3.¹ Kriminālprocesa likumsa (Zakon o kaznenom postupku) s člankom 92. prvom i drugom rečenicom Latvijas Republikas Satversmea (Ustav Republike Latvije)

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Sud koji je uputio zahtjev na temelju članka 267. UFEU-a želi znati: i. jesu li nacionalni propisi o kojima je riječ u glavnom postupku, na temelju kojih

nacionalni sud donosi odluku o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u zasebnom postupku koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu, obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2014/42/EU i Okvirne odluke 2005/212/PUP; ii. može li se smatrati da je uređenje uspostavljeno spornim odredbama o dokazivanju nezakonitog podrijetla imovine u skladu s pravom na pošteno suđenje zajamčenim Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i navedenom direktivom; iii. mogu li se, u slučaju da treba smatrati da sporne odredbe nisu u skladu s pravom Unije, njihovi pravni učinci zadržati u razdoblju u kojem su na snazi.

Prethodna pitanja

1.1. Jesu li područjem primjene Direktive 2014/42, konkretno njezina članka 4., i Okvirne odluke 2005/212, konkretno njezina članka 2., obuhvaćeni nacionalni propisi na temelju kojih nacionalni sud donosi odluku o oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u zasebnom postupku koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu, koji se od glavnog kaznenog postupka odvaja prije nego što se utvrdi počinjenje kaznenog djela i prije nego što se osobu proglašuje krivom za to djelo, a u kojima se također predviđa oduzimanje na temelju dokumenata izdvojenih iz kaznenog spisa?

1.2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, može li se smatrati da su nacionalni propisi o dokazivanju nezakonitog podrijetla imovine u postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu, kao što su oni utvrđeni u spornim odredbama, u skladu s pravom na pošteno suđenje utvrđenim člancima 47. i 48. Povelje te člankom 8. stavkom 1. Direktive 2014/42?

1.3. Treba li načelo nadređenosti prava Unije tumačiti na način da mu se protivi to da ustavni sud države članice, koji odlučuje o ustavnoj tužbi podnesenoj protiv nacionalnih propisa koji su proglašeni neusklađenima s pravom Unije, presudi da je načelo pravne sigurnosti primjenjivo i da se pravni učinci navedenih propisa zadržavaju u odnosu na razdoblje tijekom kojeg su ti propisi bili na snazi?

Navedene odredbe prava Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja): članak 47. prvi stavak, članak 47. drugi stavak prva rečenica i članak 48. stavak 1.

Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2005/212): uvodna izjava 10. te članci 1., 2. i 4.

Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: Direktiva 2014/42): uvodne

izjave 9., 15., 22. i 38., članak 1. stavak 1., članak 2. točka 4., članak 4., članak 5. te članak 8. stavak 1.

Sudska praksa Suda

Presuda Suda od 19. ožujka 2020., „Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, t. 56. i 57.

Presuda Suda od 28. listopada 2021., Komisija za protivodejstvije na korupcijata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imušestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, t. 36., 37. i 41.

Presuda Suda od 21. listopada 2021., Okražna prokuratura – Varna, C-845/19 i C-863/19, EU:C:2021:864, t. 75.

Presuda Suda od 22. lipnja 2021., Latvijas Republikas Saeima (Kazneni bodovi), C-439/19, EU:C:2021:504, t. 132. i 133.

Sudska praksa Europskog suda za ljudska prava

Presuda Velikog vijeća od 28. lipnja 2018., G.I.E.M. S.r.l. i dr. protiv Italije, zahtjev br. 1828/06, t. 211., 223. do 225. i 233.

Presuda od 12. svibnja 2015., Gogitidze i dr. protiv Gruzije, zahtjev br. 36862/05, t. 102. i 103.

Presuda od 25. svibnja 1986., Feldbrugge protiv Nizozemske, zahtjev br. 8562/79, t. 44.

Presuda od 27. listopada 1993., Dombo Beheer B.V. protiv Nizozemske, zahtjev br. 14448/88, t. 33.

Presuda od 15. srpnja 2010., Šikić protiv Hrvatske, zahtjev br. 9143/08, t. 52.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Ustav Republike Latvije (u daljnjem tekstu: Ustav): članak 92. prva i druga rečenica, u skladu s kojim „[s]vatko može zagovarati svoja legitimna prava i interese pred nepristranim sudom. Svatko se smatra nedužnim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom”.

Krimināllikums (Kazneni zakon): članak 70.¹⁰, kojim se definira posebno oduzimanje imovine, i članak 70.¹¹ stavak 1., kojim se definira nezakonito stečena imovina.

Zakon o kaznenom postupku: članak 124., kojim se utvrđuje predmet dokazivanja, stavak 6., članak 125., kojim se utvrđuje pravna pretpostavka u pogledu činjenica, stavak 3. i članak 126., kojim se utvrđuju osobe koje su dužne prikupiti dokaze, kao i teret dokazivanja, stavak 3.¹ (u daljnjem tekstu: sporne odredbe). Sporne odredbe, u njihovoj trenutačnoj verziji, na snazi su od 24. prosinca 2019.

Člankom 356. Zakona o kaznenom postupku predviđa se postupak za utvrđivanje je li imovina stečena nezakonito.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 U skladu s člankom 124. stavkom 6. Zakona o kaznenom postupku, u kaznenim postupcima i postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu, smatra se da su okolnosti kojima se dokazuje nezakonito podrijetlo imovine utvrđene ako nakon izvođenja dokaza postoje razlozi zbog kojih se može zaključiti da je vjerojatnije da je podrijetlo imovine nezakonito, nego li zakonito.

U skladu s člankom 125. stavkom 3. Zakona o kaznenom postupku, smatra se da je dokazano da je imovina kojom su se obavljale aktivnosti pranja novca stečena nezakonito ako osoba koja je uključena u kazneni postupak ne pruži vjerodostojna objašnjenja u pogledu zakonitog podrijetla imovine o kojoj je riječ i ako osoba odgovorna za postupak na temelju svih dokaza može pretpostaviti da je najvjerojatnije da je podrijetlo imovine nezakonito.

Člankom 126. stavkom 3.¹ Zakona o kaznenom postupku utvrđuje se da, ako osoba koja je uključena u kazneni postupak tvrdi da ne treba smatrati da je imovina stečena nezakonito, dužna je dokazati zakonito podrijetlo imovine o kojoj je riječ. Ako ne dostavi vjerodostojne informacije o zakonitom podrijetlu imovine u propisanom roku, navedenoj osobi uskraćuje se mogućnost ishođenja naknade štete koju su joj prouzročila ograničenja naložena u okviru kaznenog postupka u pogledu mogućnosti raspolaganja navedenom imovinom.

- 2 U okviru pet ustavnih tužbi koje su tužitelji podnijeli Satversmes tiesi (Ustavni sud, Latvija; u daljnjem tekstu: sud koji je uputio zahtjev), navedenom sudu postavljeno je pitanje o usklađenosti spornih odredbi s člankom 92. prvom i drugom rečenicom Ustava. Tužitelji pred Satversmes tiesom (Ustavni sud) smatraju da sporne odredbe nisu u skladu s člankom 92. prvom i drugom rečenicom Ustava, u vezi sa zaštitnim mjerama iz članka 8. Direktive 2014/42 i Okvirnom odlukom 2005/212.
- 3 Iz spisâ proizlazi da je u Latviji pokrenuto nekoliko zasebnih kaznenih postupaka u skladu s člankom 195. stavkom 3. Kaznenog zakona zbog navodnog pranja novca velikih razmjera. Ti se postupci i dalje nalaze u istražnoj fazi. U svim tim kaznenim postupcima, osoba odgovorna za postupak zaplijenila je financijska sredstva ili nepokretnu imovinu tužiteljâ pred Satversmes tiesom (Ustavni sud), pokrenula je postupke koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu i prosljedila dokumente o toj imovini sudu koji je odlučivao o navedenim predmetima. U svim

se navedenim postupcima pravomoćnom sudskom odlukom proglasilo da je imovina tužiteljâ pred Satversmes tiesom (Ustavni sud) stečena nezakonito i naloženo je njezino oduzimanje u korist države.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 4 Tužitelji pred Satversmes tiesom (Ustavni sud) tvrde da se spornim odredbama ne jamči načelo postupovne ravnopravnosti stranaka i da se njima povređuje načelo pretpostavke nedužnosti. Smatraju da je Direktiva 2014/42 primjenjiva na postupke koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu i da, slijedom toga, u takvim postupcima na osobe čija je imovina oduzeta treba primjenjivati zaštitne mjere predviđene člankom 8. stavkom 1. navedene direktive kako bi se osobama povezanim s imovinom zajamčilo pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje. Prema njihovu mišljenju, budući da se u postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu slijede načela oduzimanja bez donošenja osuđujuće kaznene presude, a ne načela proširenog oduzimanja u smislu članka 5. Direktive 2014/42, na takve postupke ne treba primijeniti pravnu pretpostavku u pogledu činjenica.
- 5 Prema mišljenju tužiteljâ pred Satversmes tiesom (Ustavni sud), nakon što osoba odgovorna za postupak utvrdi da se može pretpostaviti da je podrijetlo imovine nezakonito, oni snose neproporcionalan teret dokazivanja zakonitog podrijetla imovine i ne pružaju im se postupovna jamstva koja su dovoljna i djelotvorna kako bi oborili navedenu pretpostavku. Slijedom toga, smatraju da u postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu osoba zadužena za postupak može biti u povoljnijem položaju od osobe povezane s navedenom imovinom.
- 6 Institucija koja je donijela pobijani akt, Latvijas Republikas Saeima (Parlament Republike Latvije), smatra da su sporne odredbe u skladu s načelom postupovne ravnopravnosti stranaka i načelom pretpostavke nedužnosti. Postupci u pogledu nezakonito stečene imovine odnose se na situacije u kojima pitanje nezakonitog podrijetla imovine treba riješiti prije nego što se osobu proglasi krivom za počinjenje kaznenog djela u skladu s postupkom koji je uspostavljen zakonom. Međunarodne obveze Latvije uključuju obvezu uspostavljanja pravnog okvira kojim se jamči oduzimanje nezakonito stečene imovine. To proizlazi i iz Direktive 2014/42.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 7 Budući da su sporne odredbe dio propisa kojima se uređuju postupci koji se odnose na oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima, za tu su ocjenu relevantni članci 47. i 48. Povelje, Direktiva 2014/42 i Okvirna odluka 2005/212.
- 8 Sud koji je uputio zahtjev smatra da su kaznena djela povezana s postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu obuhvaćena materijalnim područjem

primjene Direktive 2014/42; osim toga, za ta se kaznena djela predviđa kazna zatvora u trajanju između tri i dvanaest godina, koja odgovara kazni predviđenoj člankom 2. stavkom 1. Okvirne odluke 2005/212.

- 9 Sud je odlučio da su Direktiva 2014/42 i Okvirna odluka 2005/212 na koju se ona odnosi pravni akti kojim se države članice obvezuju utvrditi minimalna zajednička pravna pravila o oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima kako bi se olakšalo uzajamno priznavanje naloga za oduzimanje koje je izdao sud u okviru kaznenog postupka. Direktivom 2014/42 ne uređuje se oduzimanje predmeta i imovinske koristi ostvarene nezakonitim radnjama koje nalaže sud države članice u postupku koji se ne odnosi na utvrđivanje jednog ili više kaznenih djela ili koji ne slijedi neposredno nakon takvog utvrđenja. Naime, na takvo se oduzimanje ne primjenjuju minimalna pravna pravila utvrđena tom direktivom, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 1., te je uređenje takvog oduzimanja stoga u nadležnosti država članica, na koju se poziva u uvodnoj izjavi 22. navedene direktive, da u svojem nacionalnom pravu predvide šire ovlasti. Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev treba ocijeniti mogu li se Direktiva 2014/42 i Okvirna odluka 2005/212 na koju se ona odnosi primijeniti na odredbe o postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu iz Zakona o kaznenom postupku.
- 10 Spornim odredbama upućuje se na dokazivanje nezakonitog podrijetla imovine u okviru zasebnog postupka koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu prije konačne presude suda u kaznenom postupku. Izdvajanjem ocjene imovinskih pitanja u poseban postupak zakonodavac je nastojao zajamčiti prikladno rješenje imovinskih pitanja koja se javljaju u kaznenim postupcima, radi ekonomičnosti postupka. U tom se postupku ne utvrđuje krivnja osobe, nego se odlučuje o nezakonitom podrijetlu imovine i povezanosti imovine s određenim kaznenim djelom. Taj poseban postupak koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu odgovara onome što se u latvijskoj sudskoj praksi naziva „postupak *in rem*” i u njemu se donosi konačna odluka o imovinskim pitanjima. Ako predsudska faza kaznenog postupka uključuje postupak koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu, u okviru kojeg sud proglaši da je imovina stečena nezakonito, sud u glavnom kaznenom postupku više ne donosi odluku o daljnjem postupanju s tom imovinom. Stoga se u postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu ne ocjenjuje krivnja osobe; ti se postupci ne temelje na osuđujućoj kaznenoj presudi i meritorno ne ovise o kaznenom postupku koji je predmet istrage, a koji se odnosi na počinjenje kaznenog djela, kao ni o njegovu ishodu.
- 11 Stoga se Direktiva 2014/42, kao i Okvirna odluka 2005/212 na koju se ona odnosi, može tumačiti na način da se ne primjenjuje na postupak koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu predviđen Zakonom o kaznenom postupku jer se sudskom odlukom proglašava da je imovina stečena na nezakonit način prije nego što se utvrdi počinjenje kaznenog djela i prije nego se osoba proglaši krivom za njega.

- 12 Prilikom ocjene toga je li oduzimanje bez donošenja osuđujuće kaznene presude istovjetno kazni u smislu članka 7. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Konvencija), Europski sud za ljudska prava odlučio je da takva ocjena polazi od pitanja dolazi li do oduzimanja nakon odluke kojom se utvrđuje da je osoba kriva za počinjenje kaznenog djela. Međutim, ta ocjena uključuje i druge čimbenike, kao što su vrsta i svrha postupka te razmjer oduzimanja, kao i priroda tog postupka kako je utvrđena nacionalnim zakonodavstvom te načinima njegove provedbe.
- 13 U skladu s latvijskim propisima, u postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu iz kaznenog postupka koji je predmet istrage, a koji se odnosi na počinjenje kaznenog djela, izdvajaju se dokumenti kojima se dokazuje povezanost imovine s kaznenim djelom ili nezakonito podrijetlo imovine. U tim postupcima stranke imaju pravo na podnošenje dokaza, ali zaključci koji se donesu o povezanosti imovine s kaznenim djelom ili o nezakonitom podrijetlu imovine temelje se, među ostalim, na dokumentima iz spisa kaznenog postupka koji su prikupljeni tijekom glavnog kaznenog postupka.
- 14 Člankom 4. stavkom 2. Direktive 2014/42 određuje se da je navedena direktiva u određenim okolnostima primjenjiva i na slučajeve kad su kazneni postupci pokrenuti u vezi s kaznenim djelom, ali u kojima nije donesena osuđujuća kaznena presuda u kaznenom postupku. Ne postoji sudska praksa Suda Europske unije u pogledu te odredbe.
- 15 Iz navedene odredbe, u vezi s člankom 2. stavkom 4. Direktive 2014/42, moglo bi se zaključiti da je ta direktiva u određenim okolnostima primjenjiva i na postupke oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom u kojima se ne nastoji utvrditi jedno ili više kaznenih djela ili koji ne slijede neposredno nakon takvog postupka, odnosno postupke oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom bez osuđujuće kaznene presude. Osim toga, tekst članka 4. stavka 2. Direktive 2014/42 također bi mogao konkretno upućivati na to da se razlozi zbog kojih se ne može provesti oduzimanje u njemu ne navode iscrpno.
- 16 Stoga bi u predmetu br. 2022-32-01 tumačenje Direktive 2014/42 i Okvirne odluke 2005/212 moglo dovesti do različitih zaključaka u pogledu toga je li uređenje postupaka koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu iz Zakona o kaznenom postupku obuhvaćeno područjem nadležnosti država članica, navedenim u uvodnoj izjavi 22. navedene direktive, kao i jesu li, posljedično, navedeni pravni akti primjenjivi na takav postupak.
- 17 Nijedan od tih pravnih akata do sada nije tumačen u vezi s postupkom oduzimanja nezakonito stečene imovine predviđenim nacionalnim pravom koji se ne provodi u okviru građanskog postupka i koji se pokreće na temelju svih dokaza koji postoje u okviru kaznenog postupka prije nego što se utvrdi da je počinjeno kazneno djelo i prije nego što se osoba proglasi krivom za njega. Pravilno tumačenje i primjena Direktive 2014/42 i Okvirne odluke 2005/212, uzimajući u obzir da je njihov cilj poboljšanje mjere oduzimanja imovine koja se donosi u kaznenim predmetima na

razini Europske unije, nije toliko očito u trenutačnim činjeničnim i pravnim okolnostima koje ispituje Satversmes tiesa (Ustavni sud) da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj dvojbi u pogledu područja primjene navedenih pravnih akata.

- 18 Ako je uređenje postupka koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu iz Zakona o kaznenom postupku obuhvaćeno područjem primjene Direktive 2014/42 i Okvirne odluke 2005/212 na koju se ona odnosi, države članice dužne su donijeti potrebne mjere kako bi osobama na koje se odnose mjere predviđene navedenom direktivom zajamčile pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje radi zaštite njihovih prava. Članak 48. Povelje pak sadržava pretpostavku nedužnosti.
- 19 Člankom 124. stavkom 6. Zakona o kaznenom postupku uvodi se smanjeni standard dokazivanja u pogledu nezakonito stečene imovine, „prevaga vjerojatnosti”, tako da u okviru postupka koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu osoba odgovorna za postupak nije dužna dokazati nezakonito podrijetlo imovine kako bi se otklonila svaka razumna sumnja. Od trenutka u kojem osoba odgovorna za postupak obavijesti osobu povezanu s imovinom da se pretpostavlja da je imovina stečena nezakonito, ako se prema mišljenju potonje osobe ne može smatrati da je ta imovina stečena nezakonito, na njoj je teret dokazivanja zakonitog podrijetla imovine. Ako ta osoba ne uspije pružiti vjerodostojno objašnjenje u pogledu zakonitog podrijetla imovine o kojoj je riječ i ako osoba koja je odgovorna za postupak na temelju svih dokaza može smatrati da je najvjerojatnije da je podrijetlo imovine nezakonito, tada se, u skladu s člankom 125. stavkom 3. Zakona o kaznenom postupku, smatra da je dokazano da je imovina s kojom su provedene aktivnosti pranja novca stečena nezakonito.
- 20 Postupak koji ne uključuje izricanje kazne ili donošenje osuđujuće presude nije povezan s „podizanjem optužnice za kazneno djelo” u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije. Međutim, oduzimanje imovine za koju je, u okviru postupka koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu, proglašeno da predstavlja imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelima, treba smatrati „zakonom” o upotrebi vlasništva u smislu članka 1. Dodatnog protokola uz Konvenciju te je stoga navedeni postupak povezan i s utvrđivanjem prava i obveza građanske prirode koje osoba ima u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije. Načelo postupovne ravnopravnosti stranaka sastavni je dio pojma „pošteno suđenje” koji se, u smislu pravedne ravnoteže, primjenjuje i u građanskim i u kaznenim stvarima. To načelo znači da svakoj stranci treba pružiti razumnu mogućnost da se sama zastupa, uključujući podnošenje dokaza, u uvjetima koji je ne stavljaju u znatno nepovoljniji položaj u odnosu na drugu stranku.
- 21 Iako je točno da, u skladu s latvijskim zakonodavstvom, cilj postupka koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu nije utvrditi krivnju određene osobe, činjenica je da se pretpostavka nedužnosti ne povređuje samo konkretnim proglašenjem krivnje osobe, nego i ocjenom na temelju koje se može utvrditi da je osoba kriva za kazneno djelo.

- 22 Stoga je ocjena mogućeg nezakonitog podrijetla imovine usko povezana s pitanjem jesu li s imovinom o kojoj je riječ provedene aktivnosti pranja novca. Zaključak do kojeg je došla osoba odgovorna za postupak ili sud vjerojatno će se smatrati ocjenom o krivnji osobe za počinjenje kaznenog djela. Stoga se može zaključiti da se spornim odredbama osobi povezanoj s imovinom nalaže obveza da obori pretpostavku o tome da je sudjelovala u aktivnostima pranja novca. Takva bi situacija bila protivna načelu pretpostavke nedužnosti.
- 23 Slijedom toga, postoje dvojbe o tome jesu li, u slučaju da su sporne odredbe obuhvaćene područjem primjene pravnih akata Unije, nacionalni propisi kojima se, u postupku koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu, predviđa pravna pretpostavka u pogledu činjenica o nezakonitom podrijetlu imovine i kojima se teret dokazivanja zakonitog podrijetla imovine prebacuje na osobu povezanu s imovinom, u skladu s pravom na djelotvoran pravni lijek utvrđenim u članku 47. Povelje, načelom pretpostavke nedužnosti iz članka 48. tog akta i zaštitnim mjerama predviđenim člankom 8. stavkom 1. Direktive 2014/42.
- 24 Sud koji je uputio zahtjev također želi da Sud odluči o pitanju zadržavanja pravnih učinaka spornih odredbi na snazi.
- 25 U skladu s člankom 32. stavkom 1. Satversmes tiesas likumsa (Zakon o Ustavnom sudu), presuda suda koji je uputio zahtjev konačna je i izvršiva od trenutka njezina donošenja. U skladu sa stavkom 3. tog članka, pravna odredba za koju je sud koji je uputio zahtjev utvrdio da nije u skladu s višom pravnom normom smatra se ništavom od dana objave presude tog suda, osim ako on ne odluči drukčije. Međutim, u skladu s člankom 31. točkom 11. Zakona o Ustavnom sudu, sud koji je uputio zahtjev može u svojoj presudi odrediti trenutak u kojem pobijana odredba za koju je utvrđeno da nije u skladu s višom pravnom normom prestaje proizvoditi učinke. Kako bi odredio konkretan trenutak u kojem sporna odredba prestaje proizvoditi učinke, sud koji je uputio zahtjev također ocjenjuje postoje li razlozi zbog kojih bi spornu odredbu trebalo proglasiti retroaktivno ništavom. Prilikom utvrđivanja trenutka u kojem će sporne odredbe prestati proizvoditi učinke treba odvagati, s jedne strane, načelo pravne sigurnosti i, s druge strane, temeljna prava određenih osoba.
- 26 Uzimajući u obzir ta razmatranja, ako sud koji je uputio zahtjev smatra da sporne odredbe nisu u skladu s onime što se utvrđuje člankom 92. prvom i drugom rečenicom Ustava, Poveljom, Direktivom 2014/42 i Okvirnom odlukom 2005/212, on treba odrediti trenutak u kojem će navedene odredbe prestati proizvoditi učinke.
- 27 Sud je odlučio da samo iznimno može, primjenom općeg načela pravne sigurnosti svojstvenog pravnom poretku Unije, biti doveden u situaciju da ograniči mogućnost da se zainteresirane osobe pozovu na odredbu koju je protumačio s ciljem dovođenja u pitanje pravnih odnosa ustanovljenih u dobroj vjeri. Dva osnovna kriterija moraju biti ispunjena kako bi se takvo ograničenje moglo uvesti, odnosno dobra vjera zainteresiranih osoba i opasnost od ozbiljnih poremećaja.

Takvo ograničenje može se dopustiti isključivo u samoj presudi kojom se odlučuje o zatraženom tumačenju.

- 28 Sud koji je uputio zahtjev procjenjuje da u ovom slučaju treba uzeti u obzir to što se nezakonito stečena imovina oduzima kako bi se zaštitio važan javni interes i to što se time nastoji očuvati načelo vladavine prava.
- 29 Sporne odredbe, u njihovoj trenutačnoj verziji, na snazi su od 24. prosinca 2019. Postoje brojni pravni odnosi na koje bi utjecala konačna odluka suda koji je uputio zahtjev. Ako se nezakonito stečena imovina oduzme u korist države, odgovarajući iznos uplaćuje se u državni proračun. Stoga su sporne odredbe usko povezane s državnim proračunom, a kad bi se proglasile retroaktivno ništavima, to bi moglo imati negativne posljedice za stabilnost državnog proračuna i ugroziti pravnu sigurnost.
- 30 Pravna stabilnost ključna je sastavnica načela pravne sigurnosti, kojim se ne zahtijeva samo da sudski postupak bude uređen, nego i da se u njemu donese trajni pravni zaključak. Sporne odredbe smatraju se zakonitim, a državna tijela primjenjuju ih u svim postupcima koji se odnose na nezakonito stečenu imovinu.
- 31 S obzirom na prethodno navedeno, valja utvrditi treba li, u slučaju da se proglasi da sporne odredbe nisu u skladu sa zahtjevima članka 92. prve i druge rečenice Ustava, Povelje, Direktive 2014/42 i Okvirne odluke 2005/212, načela pravne sigurnosti i nadređenosti prava Unije tumačiti na način da, u skladu s tim načelima, iz okolnosti glavnog postupka proizlaze utvrđenja prema kojima se sporne odredbe mogu primijeniti i njihovi se pravni učinci mogu privremeno zadržati do trenutka u kojem će navedene sporne odredbe prestati proizvoditi učinke, a koji Satversmes tiesa (Ustavni sud) odredi u svojoj odluci.